

**BOŠNJAČKA
STRANKA**

Broj: 24-06-1/16

Datum: 24.06.2016. godina

Skupština Crne Gore
Klub poslanika Bošnjačke stranke
Kancelarija br. 1
tel/fax: +382 20 404508
klub.poslanika@bscg.me
www.bscg.me

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	24. VI	20 16	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-1/16-17		
VEZA:			
EPA:			
SKRAĆENICA:	PRILOG:		

Skupština Crne Gore

PODGORICA

Obavještavam Vas da će na osnovu člana 187 Poslovnika Skupštine Crne Gore, ovlašćeni predstavnik Kluba poslanika Bošnjačke stranke, poslanik Suljo Mustafić, postaviti pitanje predsjedniku Vlade Crne Gore na devetoj – posebnoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2016. godini koja je zakazana za 27. jun 2016. godine.

Šef Kluba poslanika,
Almer Kalač

Almer Kalač

**BOŠNJAČKA
STRANKA**

Broj: 24-06-1/16

Datum: 24.06.2016. godina

Skupština Crne Gore
Klub poslanika Bošnjačke stranke
Kancelarija br. 1
tel/fax: +382 20 404508
klub.poslanika@bscg.me
www.bscg.me

Skupština Crne Gore

PODGORICA

Na osnovu člana 187 Poslovnika Skupštine Crne Gore, postavljam sljedeće pitanje predsjedniku Vlade Crne Gore, gospodinu Milu Đukanoviću:

Poštovani Predsjedniče Vlade,

Šta će Vlada Crne Gore, u okviru svojih ingerencija, uraditi u cilju zaustavljanja distribucije izdanja *Rječnika crnogorskog narodnog i književnog jezika* koje je napravilo ozbiljne propuste u oblasti jezičke nauke, a u nekim svojim odrednicama grubo uvrijedilo nacionalna i vjerska osjećanja značajnog broja građana Crne Gore? Koliko se može uraditi, u okviru raspoloživih mogućnosti, da institucije nadležne u ovoj oblasti, uvažavaju opravdane primjedbe i sugestije, i rade na novom izdanju *Rječnika*?

Obrazloženje:

Od izlaska ovog izdanja *Rječnika*, u javnosti ne jenjava polemika oko očiglednih grešaka u oblasti jezikoslovlja, kao i spornih odrednica koje su brojni pripadnici albanskog i bošnjačkog naroda, kao i pripadnici islamske vjere doživjeli kao provokaciju i uvredu svojih nacionalnih i vjerskih osjećanja. Takođe, imamo i građanski protest koji je potpisalo 117 intelektualaca i javnih djelatnika, svih vjera i nacija, kojim se zahtijeva od CANU-a da se izvini građanima Crne Gore, posebno nacionalnim Bošnjacima i Albancima zbog, kako je navedeno, "zlonamjernih, neistinitih pa i šovinističkih kvalifikacija islamske religije i kulturalno-nacionalne posebnosti, te da se trajno povuče cijeli tiraž *Rječnika* iz javnoga prometa". Imamo reagovanja naših iseljeničkih organizacija i zvaničan stav Mešihata Islamske zajednice koji je, takođe, zatražio zaustavljanje distribucije *Rječnika* sa ovakvim sadržajima. Smatramo da su ovo više nego dovoljni razlozi da se ovom pitanju i sa nivoa Vlade, pristupi na sistemski način. Pozdravljamo reakciju dva Vladina resora –

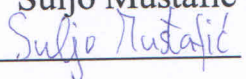
**BOŠNJAČKA
STRANKA**

Skupština Crne Gore
Klub poslanika Bošnjačke stranke
Kancelarija br. 1
tel/fax: +382 20 404508
klub.poslanika@bscg.me
www.bscg.me

Ministarstva kulture i Ministarstva za ljudska i manjinska prava, ali smatramo da ovo pitanje zaslužuje cjelovit odgovor i sa nivoa Vlade. Nedopustivo je da se, na ovakav način, institucije države Crne Gore od najvišeg društvenog značaja, kao što je CANU, odnose prema značajnom dijelu građana Crne Gore. Sigurni smo da ovo nije državna politika, a vjerujemo i da većina članova CANU-a, te Savjeta i Autorskog tima Rječnika ne dijele stavove iz ovog izdanja. Ovim nijesu uvrijeđeni samo građani koji pripadaju manjinskim narodima nego i većinska Crna Gora koja se ponosi lojalnošću svojih autohtonih manjina.

Vjerujemo da će ubrzo doći vrijeme kada će se, od ovakvog odnosa prema kulturi i religiji dijela građana Crne Gore, većina članova autorskog tima ograditi, priznati učinjene greške i izviniti se građanima.

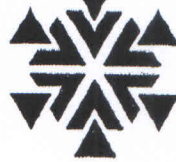
Poslanik,

Suljo Mustafić

Vlada Crne Gore
Predsjednik

DECENIJA
OBNOVE
NEZAVISNOSTI
HILJADU GODINA
DRŽAVNOSTI
2016

Da je vječna Crna Gora

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	5. VII	20 16	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-1/16-17/2		
VEZA:			
EPA:			
SKRAĆENICA:	PRILOG:		

Broj: 01 –2723

Podgorica, 28. jun 2016. godine

**CRNA GORA
SKUPŠTINA**

Gospodin Darko PAJOVIĆ, predsjednik

Poštovani gospodine Pajoviću,

U skladu sa stavom 7 člana 187 Poslovnika Skupštine Crne Gore u prilogu dostavljam pisane odgovore na poslanička pitanja, postavljena tokom Premijerskog sata održanog 27. juna 2016. godine.

S poštovanjem,

Milo ĐUKANOVIĆ

Suljo MUSTAFIĆ, BS

POSLANIČKO PITANJE

Šta će Vlada Crne Gore, u okviru stajih ingerencija, uraditi u cilju zaustavljanja distribucije izdanja *Rječnika crnogorskog narodnog i književnog jezika* koje je napravilo ozbiljne propuste u oblasti jezičke nauke, a u nekim svojim odrednicama grubo uvrijedilo nacionalna i vjerska osjećanja značajnog broja građana Crne Gore? Koliko se može uraditi, u okviru raspoloživih mogućnosti, da institucije nadležne u ovoj oblasti, uvažavaju opravdane primjedbe i sugestije, i rade na novom izdanju *Rječnika*?

Obrazloženje

Od izlaska ovog izdanja *Rječnika*, u javnosti ne jenjava polemika oko očiglednih grešaka u oblasti jezikoslovlja, kao i spornih odrednica koje su brojni pripadnici albanskog i bošnjačkog naroda, kao i pripadnici islamske vjere doživjele kao provokaciju i uvredu svojih nacionalnih i vjerskih osjećanja. Takođe, imamo i građanski protest koji je potpisalo 117 intelektualaca i javnih djelatnika, svih vjera i nacija, kojim se zahtijeva od CANU-a da se izvini građanima Crne Gore, posebno nacionalnim Bošnjacima i Albancima zbog, kako je navedeno, „zlomjernih neistinitih pa i šovinističkih kvalifikacija islamske religije i kulturalno-nacionalne posebnosti, te da se trajno povuče cijeli tiraž *Rječnika* iz javnoga prometa“. Imamo reagovanja naših iseljeničkih organizacija i zvaničan stav Mešihata Islamske zajednice koji je, takođe, zatražio zaustavljanje distribucije *Rječnika* sa ovakvim sadržajima. Smatramo da su ovo više nego dovoljni razlozi da se ovom pitanju i sa nivoa Vlade, pristupi na sistemski način. Pozdravljamo reakciju dva Vladina resora – Ministarstva kulture i Ministarstva za ljudska i manjinska prava, ali smatramo da ovo pitanje zaslužuje cjelovit odgovor i sa nivoa Vlade. Nedopustivo je da se, na ovakav način, institucije države Crne Gore od najvišeg društvenog značaja, kao što je CANU, odnose prema značajnom dijelu građana Crne Gore. Sigurni smo da ovo nije država politika, a vjerujemo i da većina članova CANU-a, te Savjeta i Autorskog tima *Rječnika* ne dijele stavove iz ovog izdanja. Ovim nijesu uvrijeđeni samo građani koji pripadaju manjinskim narodima nego i većinska Crna Gora koja se ponosi lojalnošću svojih autohtonih manjina.

Vjerujemo da će ubrzo doći vrijeme kada će se, od ovakvog odnosa prema kulturi i religiji dijela građana Crne Gore, većina članova autorskog tima ograditi, priznati učinjene greške i izviniti se građanima.

ODGOVOR

Poštovani potpredsjedniče Parlamenta, gospodine Mustafiću,

Crna Gora, kao multikulturalna država sa posebnim poštovanjem se odnosi prema manjinskim narodima i etničkim zajednicima koje žive u njoj. Vlada slijedi upravo tu civilizacijsku vertikalnu Crne Gore. Na to nas obavezuje ne samo milenijumska prošlost, istorijski, kulturni i obrazovni kontekst, već i naš trasirani put izgradnje modernog, građanskog i demokratskog društva, koje njeguje bogatstvo različitosti, kao jedinstvenu civilizacijsku vrijednost i tekovinu.

Tu činjenicu mora poštovati i baštiniti svaka nacionalna institucija i afirmisati je kroz sve segmente svoga rada i djelovanja. U tom smislu, ona bi se morala prepoznati i u djelovanju CANU i njenoj programskoj profilaciji, bilo da je riječ o leksikografskim izdanjima ili drugim izdavačkim projektima koje publikuje.

Svako ko radi na ovakvom projektu, kao što je Rječnik crnogorskog narodnog i književnog jezika, mora imati svijest o posebnoj odgovornosti koju takvim poduhvatom preuzima. Naravno, zabrinuti smo, što nakon njegovog objavljivanja, iz različitih krugova stižu kritike i osporavanja, ne samo u stručnoj ravni, već i zbog definicije nekih pojmova koje, po tim ocjenama, suštinski ugrožavaju temelje hiljadugodišnjeg multietničkog, multivjerskog i multikulturalnog modela suživota u Crnoj Gori.

Na osnovu brojnih reakcija, što potvrđuje i Vaše obrazloženje, nesporno je da Rječnik crnogorskog narodnog i književnog jezika sadrži ozbiljne propuste. Svjedočanstvo tome je i naknadno javno priznanje nekih od tih manjkavosti od strane autorskog tima, koji je uz to iskazao spremnost na saradnju i otvorenost da prihvati konstruktivne sugestije i primjedbe. Ipak, izostala je do sada, za mene očekivana, odgovorna institucionalna reakcija izdavača ovog kapitalnog izdanja - CANU-a koja je imajući u vidu frekventnost i osjetljivost javnih ocjena o ugroženosti temeljnih vrijednosti savremenog crnogorskog društva morala sama, ili u saradnji sa relevantnim institucijama, suptilnije procijeniti nužnost konkretnih poteza kada je u pitanju javna upotreba ovog izdanja do njegovih očigledno nužnih korekcija. Umjesto toga, imali smo na javnoj sceni površno medijsko

prepucavanje tradicionalno politički i stručno sukobljenih strana, što je samo pojačavalo utisak o nedovoljnoj profesionalnosti i odgovornosti prema najvažnijim nacionalnim interesima crnogorskog društva. Otuda je vjerujem pojačano očekivanje, potencirano i Vašim pitanjem, da se procjenom nastale štete i njenim saniranjem bavi Vlada Crne Gore, iako nije prethodno imala bilo kakvu ulogu u ovom projektu CANU.

Da ipak pomenem, Vlada se ne bavi pisanjem ni ocjenjivanjem, a posebno ne zabranjivanjem naučnih djela, ali svakako ima obavezu i odgovornost da nađe način da zaštiti vrijednosti kao što su multietničnost i antifašizam, koje predstavljaju temelje državnog identiteta Crne Gore.

Ne samo Vi, danas mnogi postavljaju pitanje: Na koji način?

Da li, iniciranjem krivičnog postupka, kako to neki predlažu, na temelju procjene da je došlo do povreda ugleda Crne Gore iz člana 198 i povreda ugleda naroda, manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica iz člana 199 Glave sedamnaest Krivičnog zakonika, kojom su definisana krivična djela protiv časti i ugleda.

Nasuprot tome, drugi ukazuju da Krivični zakonik članom 201 upućuje da se neće kazniti za djelo iz čl. 198 i 199 ovog akta učinilac, ako je iskaz dat u okviru ozbiljnog kritičkog, naučnog, književnog, umjetničkog djela, i ako se iz načina izražavanja ili iz drugih okolnosti vidi da to nije učinio u namjeri omalovažavanja. Izdavač i autori prvog toma Rječnika, upravo potenciraju tvrdnju da u njihovoj aktivnosti nije bilo namjere omalovažavanja ili povređivanja nacionalnih i vjerskih osjećanja ljudi.

Uvažavajući nezavisnost i samostalnost pravosudnih institucija, i ne prejudicirajući odluku o eventualnom postupku, htio bih da sa vama podijelim dilemu: kakvu poruku šalje društvo koje rješenje spora oko naučnog djela – izdavačkog projekta nacionalne akademije – nalazi u krivičnom postupku. Osim poruke da u njemu i dalje tinja naslijeđeni problem iracionalne podijeljenosti, time i razjedinjenosti naučnog potencijala ili pak, zabrinjavajuća nekompetentnost i društvena neodgovornost u nekim njegovim pretpostavljeno elitnim strukturama. Da li bi sudska presuda, kakva god ona bila u ovom eventualnom postupku, dovela do jačanja svijesti o potrebi snaženja procesa objedinjavanja naučnog potencijala u Crnoj Gori? Bojim se da ne. Mentalitetski sklop ovog podneblja koga nažalost nije

pošteđen ni jedan dio naučne i akademske zajednice, samo bi dobio impuls za nove podjele (još jedan zatvoreni krug pobijeđenih i poraženih u kome gubimo svi).

Hoćemo li postojeću situaciju prevazići, prihvatanjem predloga da se stručna revizija Rječnika izvrši od strane naučnika – lingvista izvan Crne Gore u cilju nezavisne ocjene spornih odrednica Rječnika? Uz puno uvažavanje znanja sa strane i uporednih iskustava, na taj način samo ćemo legitimisati čitavu crnogorsku naučnu zajednicu u oblasti leksikografije i leksike, kao nedovoljno kompetentnu, što ona sigurno nije.

Ni jedan od ovih predloga ne vodi rješenju. Rješenje je u sprovođenju jasno trasirane politike Vlade Crne Gore koja se aktivno profilise na objedinjavanju naučnog potencijala u Crnoj Gori. U CANU, kao i mnogim drugim institucijama, još uvijek ne postoji većinsko raspoloženje da se dasnažnji doprinos toj politici. Upravo je projekat Rječnika potvrda takve ocjene stanja. Primjedbe značajnog dijela stručne javnosti govore da se ovaj projekat nije oslonio na sve naučne strukture koje bi dale doprinos njegovom kvalitetu. Poduhvati poput ovog, kao i rad na enciklopedijama, danas se svuda u svijetu realizuju na temelju sinergije, zajedničkog djelovanja najreferentnijih naučnih i akademskih institucija jednog društva. CANU je nepotrebno u ovaj projekat krenula sama, bez Univerziteta, Matice, značajnog broja naučnih stvaralaca koji su nesporni autoriteti u oblasti leksikografije i leksike, bez namjenski opredijeljenih sredstava. Uporedna iskustva govore da projekti od velikog nacionalnog interesa danas zahtijevaju i značajnu podršku izvršne i zakonodavne vlasti, uključujući i normativne pretpostavke za njihovu realizaciju donošenjem posebnih zakona. Uvjeren sam da kao predstavnici izvršne i zakonodavne vlasti dijelimo spremnost da u tom smislu damo doprinos realizaciji ovih kapitalnih državnih projekata. Nadam se da će i u Akademiji biti dovoljno mudrosti da se prevaziđe aktuelni problem, prihvatanjem upravo ovog koncepta realizacije projekta Rječnika.

Pred Crnom Gorom je u prošlosti bilo mnogo izazova i iskušenja, koje smo zajedno, razumijevanjem, tolerancijom i poštovanjem naših specifičnosti, odgovorno i ozbiljno prevazilazili, vođeni, prije svega, interesima naših građana, i naše države.

Očekujemo da će i ovom prilikom naša stručna i akademska zajednica, ubuduće u cjelovitijem okviru, pokazati demokratski kapacitet i naći način da prevaziđe

sporna pitanja generisana izradom Rječnika. Uvažavajući posebnosti svih manjinskih naroda Crne Gore, značaj antifašističke baštine i sve temeljne vrijednosti crnogorske države i društva, redefinišu, nanovo preispitaju i usaglase sve odrednice Rječnika crnogorskog narodnog i književnog jezika.

Naš zajednički interes je da dobijemo kvalitetno leksikografsko djelo, da se na jednom mjestu obuhvati leksičko bogatstvo crnogorskog jezika, koje ćemo moći da koristimo u obrazovnom procesu i u naučno-istraživačkom radu, i koje će na isti način biti prihvaćeno od svih društvenih struktura i podjednako pristupačno i stručnoj i laičkoj javnosti.

Vlada Crne Gore će i dalje pažljivo pratiti razvoj događaja povodom nastalog problema ne libeći se da u svakom trenutku primijeni sva ustavna ovlašćenja za koja procijeni da su adekvatna reakcija na nastalu ili potencijalnu društvenu štetu. Takođe, i ovaj događaj opominje Vladu i nadležne strukture društva na nužnost daljih reformi institucija svih nivoa, počev od najznačajnije kakva je CANU, pa do onih koje su u obavezi da doprinose afirmaciji temeljnih naučnih, kulturnih, obrazovnih i državnih vrijednosti Crne Gore.

Zahvaljujem na pažnji.